

GAZİANTEP UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

Journal homepage: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/jss>

Araştırma Makalesi • Research Article

Gaziantep İli Ağzlarında Ünlü Yuvarlaklaşması¹

The Dialects of Gaziantep Province Vowel Rounding

Ahat ÜSTÜNER^a Emine SOYYİĞİT^{b*}

^a Prof. Dr., Fırat Üniversitesi, İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Elazığ / TÜRKİYE

ORCID: 0000-0002-7814-7200

^b Öğr. Gör. Dr., Gaziantep Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili Bölümü, Gaziantep / TÜRKİYE

ORCID: 0000-0003-4428-6314

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 7 Haziran 2022

Kabul tarihi: 11 Kasım 2022

Anahtar Kelimeler:

Ağız araştırmaları,

Gaziantep ağzı,

Ünlü yuvarlaklaşması

ARTICLE INFO

Article History:

Received: June 7, 2022

Accepted: November 11, 2022

Keywords:

Dialect studies,

Gaziantep dialect,

Vowel rounding

ÖZ

Türk dilinde sözcük kök veya gövdelerinin eklerle birleşmesi, ses uyumları doğrultusunda gerçekleşmektedir. Bir sözcükte yer alan ünlü ya da ünsüz sesler, aynı sözcükte bulunan diğer sesler üzerinde etkili olabilmektedir. Türkiye Türkçesi yazı dilinde bazı istisnalar olsa da ses uyumları daha belirginken, ağızlarda bu durum değişmektedir. Bazı ses olaylarından dolayı ağızlarda standart dilin kuralları dışında kalan özelliklerle karşılaşmaktayız. Bu özellikler, bazen Türk dilinin eski bir döneminin ses özelliklerinin kalıntısı da olabilmektedir. Bu çalışmada Gaziantep ağzında belli bir bölgede görülen ünlü yuvarlaklaşması ve bu yuvarlaklaşmaların sebepleri üzerinde durulacaktır. Gaziantep, coğrafi ve tarihi konumu dolayısıyla Türk dili ve kültürü içinde bazı farklılıklar taşıyan ve önem arz eden bir ilimizdir. Türklerin bölgede yerleşmeye başlamasıyla birlikte Gaziantep ağzının özellikleri oluşmaya başlamıştır. Tarihi bilgilere göre Gaziantep'e Oğuz boyunun en az on sekizi yerleşmiştir. Bu durum, Gaziantep'in söyleyiş özelliklerine de yansımıştır. Bu tarihi derinlik ve coğrafi özellikleri dolayısıyla Gaziantep ağzı ses ve şekil bakımından farklı bir zenginlik kazanmıştır.

ABSTRACT

In the Turkish language, word roots or stems are combined with affixes according to their phonetic harmony. Vowel or consonant sounds in a word can be effective on other sounds in the same word. The merger between the sounds in Turkish is in accordance with the rules of sound harmony. Although there are some exceptions in the written language of Turkey Turkish, this situation changes in dialects, while the phonetic harmony is more pronounced. Due to some sound events, we encounter features that are outside the rules of the standard language in dialects. These features can sometimes be the remnants of the phonetic features of an old period of the Turkish language. In this study, the vowel rounding seen in a certain region in the mouth of Gaziantep and the reasons for these roundings will be emphasized. Gaziantep is an important province with some differences in Turkish language and culture due to its geographical and historical location. As the Turks began to settle in the region, the characteristics of the Gaziantep dialect began to emerge. According to historical information, at least eighteen of the Oghuz tribes settled in Gaziantep, and this situation was also reflected in the pronunciation characteristics of the region. Due to this historical depth and geographical location, Gaziantep dialect has gained a different richness in terms of sound and shape.

¹ Bu çalışma, 01.07.2022 tarihinde, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı ABD'nda savunulan "Gaziantep İli Ağzıları" başlıklı doktora tezi çalışmasından yararlanılarak hazırlanmıştır.

* Sorumlu yazar/Corresponding author.

e-posta: esoyyigit@gantep.edu.tr

EXTENDED ABSTRACT

Dialect studies constitute one of the important study areas of the Turkish language. In such studies, the dialect of a determined region (province, district, village) is examined in terms of phonetic and morphological features and vocabulary based on the texts compiled from the region. Gaziantep is an important residential area both geographically and historically. It is a province with some differences and importance for Turkish language and culture. As the Turks began to settle in the region from the 11th century, the characteristics of the Gaziantep dialect began to emerge. According to historical information, at least 18 of the 24 Oghuz tribes settled in Gaziantep. This situation has enriched Gaziantep's dialect features.

In Turkish, word roots and stems combine with affixes in harmony in terms of sound. Among the vowels and consonants in the word, there is harmony in various aspects such as their exit places, whether the vocal tract is open or closed. The combination of root or stems of words with affixes is mostly shaped according to sound harmony such as thickness-thinness harmony and flatness-roundness harmony. However, in spoken language/dialects; different forms from written language can be seen with the effect of ethnic origin, geography, least effort rule, mother tongue education given to children, analogy or spelling rules.

In the Dialects of Gaziantep Province, uses contrary to sound harmony are not seen very often. In fact, it is seen that some suffixes that do not fit into harmony in the written language change according to their phonetic harmony in Gaziantep Province Dialects. However, due to the effect of lip consonants or other reasons, the harmony of flatness and roundness deteriorates in some regions. The consistency of thickness-thinness in the region is more robust than the harmony of flatness-roundness.

In this study, the famous rounding of the Turkey Turkish dialects in Gaziantep dialect, which is one of the Western Group dialects, among the three main dialect groups and its causes are emphasized.

The use of only the rounded vowel forms of some suffixes in the Şehitkamil and Araban districts of Gaziantep and in one region of the Yavuzeli district creates shapes contrary to the flatness-roundness harmony. In this study, examples contrary to the harmony of flatness and roundness detected in these dialect regions were evaluated simultaneously and diachronically, and in this direction, it was aimed to determine which dialect group of Turkey Turkish dialect group and which period of Turkish language the vowel rounding detected in word roots and stems and affixes in Gaziantep Province Dialects are related. has been studied.

Many archaic features belonging to the historical periods of the Turkish language live in dialects today. These features living in the dialects are important in terms of illuminating a language feature belonging to the past periods of the Turkish language. According to historical sources and researches, Gaziantep is a geography where both Kipchak and Oghuz Turks settled. At the same time, Gaziantep shows diversity in terms of dialect characteristics as it is geographically located in a transition region. For this reason, we can see the linguistic features of both Kipchak Turkish and Old Anatolian Turkish in Gaziantep dialect.

Some of the vowel roundings seen in the word base in Gaziantep Province Dialects are also seen in words that do not have lip consonants: *candık* > *cānduğ* (ŞK3/11), *arış* > *arüş* (ŞK7/118), *güzeldi* > *gözeldi* (Y1/62), *hüseyin* > *hösün* (Y4/232).

It has been determined that 7 vowels of affixes are round in the above-mentioned regions of Gaziantep Province. Round vowel forms of suffixes such as possessive suffix, relative suffix, indicative suffix, past tense suffix, imperative mood, adjective-verb suffix (-DUK), noun construction suffixes are used. Some of the aforementioned suffixes have round vowels in Old Turkish and Old Anatolian Turkish. The use of some suffixes with rounded vowels in the Old Anatolian Turkish period is one of the most characteristic language features of that period. Suffixes with rounded vowels found in Gaziantep Dialects make this dialect region related to Old Anatolian Turkish. *ēvuña* *geliyom burcu burcu didi* (ŞK17/68), *pisün ğırqı* *basarımış* (Y5/332), a *ırbū* *da doldurdum* (Y1/19-20), *ava giTdūmda xayvanı aletirdik*, *wayvani aletirduq*, *ğurarduq* *keklū*, *ñ üterdi* (A5/110-111), *bāxum* *bl çoci bişiriciler mi* (Y5/339), *habersuz* *nēdicin*, *biliy@m* (ŞK7/24), *unudğannuğ* *vār* (ŞK7/182), *ahlımda ğaldū* *ğadar* (A5/38).

It is also seen that the source people sometimes tend to use suffix flat vowel forms for self-correction or other reasons, but the same source person continues to speak with this dominant voice feature of the region after a short time and uses round vowel forms. In addition, we can say that the use of round vowels in this region of the Gaziantep dialect began to flatten from time to time due to dialect shifts.

The fact that some of the suffixes with rounded vowels are the same in Gaziantep dialect during the Old Anatolian Turkish period connects this dialect region to Old Anatolian Turkish diachronically. Some of the same suffixes have round vowels in the dialects of Amasya, Tokat, Ordu, Samsun, Sinop, Kastamonu, Giresun, Bartın, Bolu, Ankara, Çorum, Çankırı, Malatya, Sivas and Yozgat, as well as in Eastern Anatolia and Eastern Black Sea dialects. This feature creates a closeness between Gaziantep Province Dialects and these dialects.

Giriş

Türkçede sözcük kök ve gövdeleri eklerle ses bakımından bir uyum dahilinde birleşir. Sözcükteki ünlü ve ünsüz sesler arasında çıkış yerleri, ses yolunun açık veya kapalı olması gibi çeşitli yönlerden benzeşmeler bulunur. Sözcük kök veya gövdelerinin eklerle birleşmesi, daha genel bir bakışla sözcük bünyesindeki seslerin bir araya gelmesi belli bir düzen doğrultusunda gerçekleşir. Yalın veya eklerle genişletilmiş Türkçe kelimelerde kelimeyi oluşturan ünlü veya ünsüz seslerin birbirlerini çeşitli bakımlardan kurallı biçimde etkileyerek benzeşmeleri (Korkmaz, 2010, s. 220) uyum diye adlandırılmaktadır. Herhangi bir benzeşme yaygınlaşınca ses uyumu sayılır. Türkçe sözcüklerde görülen ses uyumları genel olarak ünlü uyumları, ünsüz uyumları ve ünlü-ünsüz uyumları olmak üzere üçe ayrılır.

Ünlü uyumu, ünlülerin birbirine benzemesidir ve Türk dillerinde yerli sözlerde ünlü uyumu dilin ve dudağın ilgisine göre iki türdür (Ceritoğlu, 2013, s. 250); ilk hece dışındaki bütün ünlülerin niteliği ilk hece ünlüsünün niteliğiyle belirlenir (Serebrennikov vd., 2011, s. 37). Bu doğrultuda büyük ünlü uyumu, Türkçe ve akrabası dillerde görülen en temel özelliklerden biridir. Asıl biçim biriminin ağız boşluğunun ön veya ardında çıkarılan ünlülerden oluşu, bu biçim birimine getirilen yapımlık ve çekimlik bağlı birimleri de kendisine benzetir. Kalın sıradaki ünlülerle başlayan köklere kalın sıralı ekler, ince sıradaki ünlülerle başlayan köklere de ince sıralı ekler getirilir (Karaağaç, 2012, s. 133). Dudak/düzlük-yuvarlaklık uyumunda ise Türkçede sözcük köklerinde ve köklerle ekler arasında bulunan ünlüler arasında umumiyetle düzlük yuvarlaklık bakımından bir uygunluk göze çarpar (Ergin, 1985, s. 75). Küçük ses uyumu adı da verilen bu uyuma göre Türkçe sözcüklerde düz ünlüleri düz ünlüler, yuvarlak ünlüleri ya düz-geniş ya da dar-yuvarlak ünlüler takip eder.

Türk dilinde Eski Türkçeden beri ünlüler arasında kalınlık-incelik uyumu sağlam bir şekilde görüldüğü halde, düzlük-yuvarlaklık uyumu ses uyumu sayılabilecek derecede kapsamlı değildir. Düzlük-yuvarlaklık bakımından başlangıçtan beri bazı sözcüklerde görülen benzeşmeler, Türkiye Türkçesinde ses uyumu sayılabilecek kadar hemen hemen bütün sözcükleri kapsayacak bir yaygınlık kazanmıştır. Küçük ünlü uyumunun eski dönemlerden beri yaygınlaşmamış olmasını, Karadoğan bir çalışmasında, “İncelik-kalınlık uyumunun ortaya çıkması, düzlük-yuvarlaklık uyumuna nazaran daha eskidir. Bunun sebebi muhtemelen, kalınlık-incelik uyumunun kurallarının düzlük-yuvarlaklık uyumunun kurallarına göre daha basit olmasıdır.” diye açıklamaktadır (2001, s. 1).

Ergin; Eski Türkçe, Eski Anadolu Türkçesi ve Çağdaş Türk yazı dillerinden Kazak ve Kırgız Türkçelerinin ünlüleri yuvarlaklaştırdığı için bu dönemlerde düzlük-yuvarlaklık uyumunun olmadığını; düzlük-yuvarlaklık uyumunun Türkiye Türkçesinde daha kuvvetli olduğunu belirtmektedir (1985, s. 72).

Serebrennikov ve Gadjeva ise Ergin’in aksine Kazak ve Kırgız Türkçelerinde görülen yuvarlak ünlülü eklerin dudak uyumunu güçlendirdiğini; diğer taraftan Özbek ve Uygur Türkçelerinde ünlülerin sayısının azalması nedeniyle dudak uyumunun bozulduğunu (2011, s. 37) ifade etmektedir.

Görüldüğü gibi Türk dilinde bir sözcükten sonra gelecek olan ekler, belli bir kural ve uyum dahilinde bir araya gelmektedir. Bu kurallar, Türkiye Türkçesi yazı dilinin sürekli ve değişmez kurallarıdır. Ancak yazı dilindeki bu kurallar konuşma dilinde/ağızlarda; etnik kökenin etkisi, coğrafyanın etkisi, en az çaba kuralının etkisi, çocuklara verilen ana dili eğitiminin etkisi, sosyal ve siyasal etkenler, alt katman etkisi, üst katman etkisi, örneksemenin etkisi ve yazım kurallarının etkisi (Karaağaç, 2012, s. 66, 100-117) gibi nedenlerden dolayı bozulabilmektedir.

Bu çalışmada Türkiye Türkçesi ağız gruplarından Batı Grubu ağızlarında yer alan Gaziantep İli ağızlarında hem sözcük bünyesinde hem de eklenme esnasında görülen ünlü yuvarlaklaşmaları incelenmiştir. Çalışmada kaynak olarak “Gaziantep İli Ağızları” adlı doktora tezi çalışmamız için derlediğimiz metinler kullanılmıştır.

Gaziantep İli Ağızlarında tespit edilen yuvarlak ünlülerin bir kısmı dudak ünsüzlerinin etkisiyle ortaya çıkmaktadır. Dudak ünsüzlerinin yer almadığı sözcüklerde de ünlü yuvarlaklaşmaları görülebilmektedir. Çalışmada tespit edilen yuvarlak ünlülü eklerin büyük bir kısmının Eski Anadolu Türkçesinde de yuvarlak ünlülü olduğu, Eski Anadolu Türkçesi devrinde yuvarlak ünlülü olan bu eklerin bir kısmının Eski Türkçede de yuvarlak ünlülü olduğu anlaşılmaktadır.

Çalışmada konu hakkında daha doğru sonuçlara ulaşabilmek amacıyla Gaziantep İli Ağızlarında görülen ünlü yuvarlaklaşmaları, sözcüklerde görülen ünlü yuvarlaklaşmaları ve eklerde görülen ünlü yuvarlaklaşmaları diye iki başlık altında değerlendirilecektir.

Sözcüklerde Görülen Ünlü Yuvarlaklaşmaları

Bir kısım sözcüklerin bünyesinde yer alan bazı seslerin etkisiyle düz ünlülerin yuvarlaklaştığı görülmektedir. Sözcüğün bünyesindeki dudak veya diş–dudak ünsüzleri, bazen düz ünlüleri yuvarlaklaştırmaktadır (Ergin, 1983, s. 54). Gaziantep İli Ağızlarında sözcük tabanında görülen ünlü yuvarlaklaşmalarını, dudak ünsüzlerinin sebep olduğu ünlü yuvarlaklaşmaları ve dudak ünsüzlerinin bulunmadığı kelime tabanlarında görülen ünlü yuvarlaklaşmaları diye ikiye ayırabiliriz. Sözcük tabanlarında yuvarlaklaşmalar iki nedenle gerçekleşmektedir: 1. Düz bir ünlünün, yanındaki dudak ünsüzünün etkisiyle yuvarlak ünlüye dönüşmesi. 2. Düz bir ünlünün sözcük içindeki yuvarlak bir ünlünün etkisiyle yuvarlaklaşması. Benzeşmeye dayanan bu ses değişimlerinde, dudak ünsüzü ya da yuvarlak ünlü, bir düz ünlüyü yuvarlaklaştırmaktadır (Savran, 2018, s. 2).

Dudak Ünsüzlerinin Sebep Olduğu Ünlü Yuvarlaklaşmaları

Gaziantep İli Ağızlarında sözcük tabanında görülen ünlü yuvarlaklaşmaları çoğunlukla dudak ünsüzlerinin sebep olduğu ünlü yuvarlaklaşmalarıdır.

Korkmaz sözcük bünyesindeki ünlü yuvarlaklaşmalarını; “*bilezük, demür, tırmuk, semüz, avun-, kirpük*” örneklerindeki gibi [b, m, p, v] dudak ünsüzlerinin yuvarlaklaştırıcı etkisi ile ünlü yuvarlaklaşması ya da Eski Türkçedeki birden fazla heceli sözcüğün sonundaki -ğ/-g ünsüzünün Güneybatı Türk dilinde düşmesine bağlı olarak ortaya çıkan “*adığ > ayru, arığ > aru, vb. gibi*” ünlü yuvarlaklaşması (Korkmaz, 2013, s. 92) diye iki sebebe bağlamaktadır.

Gaziantep İli Ağızlarında dudak ünsüzlerinin sebep olduğu ünlü yuvarlaklaşmaları, daha çok bölgenin Şehitkâmil ilçesinin kuzeyinde, Araban ve Yavuzeli ilçelerinde görülmektedir. Gaziantep İli Ağızlarında [m, f, p, b, v] dudak ünsüzlerinin sebep olduğu ünlü yuvarlaklaşmaları şu kelimelerde görülmektedir:

akşam > âşom (ŞK7/174)	verirlerdi > vörüllerdi (ŞK17/168)
fırsat > fursat (ŞK7/219)	muhtaç > möhtej (ŞK18/375)
pudra mudra > podurā modura (ŞK8/94)	sıtma pınarı > ısıTma puñarı (A5/174)
cep > cöbüme (ŞK9/43)	ivez > üves (A5/177)
pınarın > puārīñ (ŞK9/86)	kemiğini > gemūnu (Y2/33)

babanın > bubâyıñ (ŞK11/5) filan > fulan (Y5/104)

Dudak Ünsüzü Bulunmayan Sözcüklerde Ünlü Yuvarlaklaşmaları

Gaziantep İli Ağızlarında sözcük tabanında görülen ünlü yuvarlaklaşmalarının bir kısmı, dudak ünsüzlerinin yer almadığı sözcüklerde görülmektedir.

Korkmaz, “dudak ünsüzlerinin yanlarında bulunmadıkları hâlde, düz ünlüsü yuvarlaklaşmış sözler serpintiler biçiminde Anadolu ağzlarında vardır” der ve şu örnekleri verir: *çez-* > *çöz-*, *alış-* > *olış-*, *çeşme* > *çöşme*, *ek-* > *ök-*, *çekirge* > *çökürge*, *ertesi* > *örtesi*, *cep* > *cöp vb.*” (2010, s. 246).

Gaziantep İli Ağızlarında bir dudak ünsüzünün bulunmadığı sözcüklerde görülen yuvarlaklaşma örnekleri şunlardır:

candık > cānduğ (ŞK3/11) çift keseli > çüt keseli (A5/138)

ariş > arüş (ŞK7/118) civciv > cücü (A5/197)

çıkardım > çuxardım (ŞK11/47) güzeldi > gözeldi (Y1/62)

hüseyin > hösün (Y4/232)

Eklerde Görülen Ünlü Yuvarlaklaşmaları

Türk dilinde sözcük kök ve gövdelerinden yeni sözcükler türetilirken ya da bu kök veya gövdelere farklı fonksiyonlar ve işlevler yüklenirken getirilen ekler, belli ses uyumlarına bağlı olarak eklenmektedir. Eklerin ünlüsü, sözcüğün son hecesinde yer alan ünlünün özelliğine göre şekillenmektedir.

Düzlük-yuvarlaklık uyumu, Türkiye Türkçesinde diğer yazı dillerine göre daha sağlamdır. Eski Türkçeden beri Türkçede yuvarlak ünlülü ekler görülmektedir. Dudak uyumu, bir ses uyumu kadar kurallaşmadığı için Eski Türkçe ve Orta Türkçe dönemlerinde eklerin sadece yuvarlak ünlülü kullanılması hiç de şaşırtıcı değildir. *Günümüzdeki Türk lehçelerinde bile, bazı eklerin yalnız dar düz, bazı eklerin yalnız dar yuvarlak gelmesi gibi nedenlerle Türkiye Türkçesindeki benzer bir dudak uyumunun olmadığı bir gerçektir* (Savran, 2018, s. 90). Bazı Çağdaş Türk yazı dillerinde (Buran ve Alkaya, 2004, s. 162-167; 201-203) bazı eklerin tek şekilli olması da bunun bir örneğidir.

Banguoğlu, bir sözcükte bulunan ünlü seslerin birinci heceden başlayarak sırasıyla birbirine uyduğunu, kelimeye gelen eklerin ünlü seslerinin de onları izlediğini ve bunun bir ilerleyici benzeşme (assimilation progressive) şeklinde görüldüğünü ifade eder (1986, s. 78). Türkçede kelimenin ünlü sesleri arasındaki dil benzeşmesi, yani dil uyumu (kalınlık-incelik uyumu) kanunu kökten veya çok eski olmalıdır. Bu ses uyumu dilin tarihten önceki gelişme çağlarında meydana gelmiştir. Fakat dudak benzeşmesi, yani dudak uyumu kanunu bilinen tarihî dönemlerde oluşmuş görünüyor. Bu uyum Eski Türkçe devresinden itibaren düzlük-yuvarlaklık bakımından benzeşmelere bağlı olarak yavaş yavaş ilerlemiştir. Batı Türkçesinde ancak Yeni Türkçe devrinde kendini göstermiş, Osmanlı Türkçesinin sonlarına doğru bir dudak uyumu oluşmaya başlamıştır. Osmanlı imla geleneğinden dolayı takip edilemeyen dudak uyumunun Latin alfabesiyle birlikte sağlaştığı görülmektedir. Banguoğlu, Anadolu ağzlarında bazı eklerin eski şekillerinin kullanıldığını (*işitmedük, ağacuñ, çekilsün vb.*) ve bu nedenle uyumun bozulduğunu belirtmektedir (1986, s. 88-89).

Gaziantep İli Ağızlarında eklerde görülen ünlü yuvarlaklaşmaları, Gaziantep’in tamamında değil, daha çok belli bir bölgesinde (Şehitkamil/kuzey, Araban ve Yavuzeli) kurallı olarak bazı eklerin yuvarlak ünlülü şekillerinin kullanılması biçiminde görülmektedir. Tespit ettiğimiz bu eklerdeki ünlü yuvarlaklıklarının tarihî olarak Eski Türkçe ve Eski Anadolu

Türkçesi ile bağlantılı olduğu anlaşılmaktadır. Eski Türkçe ve Eski Anadolu Türkçesi döneminde bazı ekler, sadece yuvarlak ünlülü oldukları için dudak uyumuna aykırı kullanılmaktaydı. Gaziantep İli Ağzılarında eklerde görülen dudak uyumuna aykırı kullanımların, Eski Anadolu Türkçesi döneminde sadece yuvarlak ünlülü biçimleri kullanılan eklerin bir devamı olmalarından kaynaklandığını düşünüyoruz. Bu sebeple Eski Türkçe ve Eski Anadolu Türkçesi dönemlerinde sadece yuvarlak ünlülü biçimleri kullanılan eklerin hangileri olduğunu gözden geçirmeyi gerekli görüyoruz.

Kök Türkçe Döneminde Yuvarlak Ünlülü Ekler

Türk dilinin ilk yazılı metinlerinden itibaren bazı eklerin sadece yuvarlak ünlülü şekliyle kullanıldığı bilinmektedir. Bu ekler; zarf-fiil eki [-U]; sıfat-fiil eki [-dUk]; fiilden fiil yapım eki [-dUr ve -Ur]; fiilden isim yapım eki [-gU]; geniş zaman eki [-Ur]; emir 3. teklik şahıs eki [-zUn]; yön gösterme eki [+gArU] (Gabain, 2003, s. 43-187; Ercilasun, 2010, s. 178-185). Orhun Kitabeleri'nde (Kül Tigin Abidesi, Bilge Kağan Abidesi, Tonyukuk Abidesi) sadece yuvarlak ünlülü olarak kullanılan bu eklerin yer aldığı örnekler şöyledir:

Yağuru **kondukda** kisre anyığ bilig anda öyür ermiş (KTA; 4/9-10),

Süçig sabınga yımsak ağısınga **arturup** öküş Türk budun öltüg (KTA; 4/13-14),

Irak erser yablak ağı **birür**, yağuk erser edgü ağı **birür** tip ança boşğurur ermiş (KTA; 4/21-23),

Anda kalmışı, yir **sayu** kop toru ölü yorıyur ertig (KTA; 6/2-3),

Kurıgaru Temir Kapıkga **süleyü** birmiş (BKA; 34/20-21),

... **yongşurtukın** için Türk budun **illedük** ilin ıçgınu ıdmış **kaganladuk** kaganın **yitirü** ıdmış (BKA, 34/14-15),

Türk budun **yok bolmazun** tiyin budun bolçun tiyin kangım İltiriş kaganıg ögüm İlbilge Katunug tengri töpüsünde tutup **yügerü** kötürtti erinç (BKA, 36/7-10),

İçikdük için Tengri ölütmüş erinç (TA, 64/6),

Kiyik **yiyü** tabışgan **yiyü** olurur ertimiz (TA; 66/9),

Tengri **yarlıkaduk** için öküş tiyin korkmadımız, süngüşdümüz (TA; 76/12-13),

(Ergin, 2011, s. 2-81).

Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Yuvarlak Ünlülü Ekler

Eski Anadolu Türkçesi, dudak uyumunun henüz görülmediği bir dönemdir ve bu dönemde değişik nedenlerle ortaya çıkmış yuvarlaklaşmalar görülür. Bu dönem dudak uyumuna aykırı yuvarlak ünlülü eklerin en yaygın görüldüğü dönemdir (Karaağaç, 2012, s. 145). Eski Anadolu Türkçesi döneminde eklerde görülen yuvarlaklaşmaların bazıları fonetik hadiseler nedeniyle bazıları ise sebepsiz şekilde ortaya çıkmaktadır (Karadoğan, 2001, s. 1).

Eski Anadolu Türkçesinde dudak benzeşmesine aykırı olan pek çok ek bulunmaktadır. Bunlar ya dudak ünsüzlerinin yanlarındaki ek ünlülerini yuvarlaklaştırmalarından yahut da bir kısım eklerin ilk ses yapılarını sürdürmüş olmalarından kaynaklanmıştır (Korkmaz, 2013, s. 92). Bu sebeplerle Eski Anadolu Türkçesinde sadece yuvarlak ünlülü şekliyle kullanılan eklerin sayısı fazladır: İlgili durumu eki [+Uñ/+nUñ]; yön gösterme durumu eki [+ArU];

teklik/çokluk 1. şahıs iyelik ekleri [+Um/+UmUz]; teklik/çokluk 2. şahıs iyelik ekleri [+Uñ/+UñUz]; isimden isim yapım ekleri [+sUz; +cUk]; fiilden isim yapım ekleri [-GU; -dU; -U; -Uk]; fiilden fiil yapım ekleri [-Ur, -dUr]; isim-fiil ekleri [-Ur, -dUk]; zarf-fiil ekleri [-U, -Up]; çokluk 2. şahıs emir kipi eki [-Uñ/-UñUz]; teklik/çokluk 3. şahıs emir kipi ekleri [-sUn/-sUnlAr]; fiil çekimlerinde kullanılan teklik/çokluk 1. şahıs ekleri [-vUm, -Uz, -vUz, -AlUm]; bildirme kipi 3. şahıs eki [-dUrUr, -dUr] (Korkmaz: 2013, 92; Gülsevin, 2007, s. 12-142; Şahin, 2011, s. 49-56/64-80).

Leyla Karahan, “Eski Anadolu Türkçesinin Kuruluşunda Yazı Dili-Ağız İlişkisi” başlıklı çalışmasında Eski Anadolu Türkçesinin yazı diline kaynaklık eden ağız bölgesinin neresi olabileceği ve bugün Anadolu ağızlarından hangi ağız/ağızların o dönemin yazı diline benzediği üzerinde durmaktadır. Dolayısıyla ünlü yuvarlaklaşmaları açısından Eski Anadolu Türkçesi ile Anadolu Ağızları arasındaki bağlantıyı kurabilmek, konuyu açıklamak bakımından önemli bir tespit olacaktır. Çünkü ünlü yuvarlaklaşmasının Eski Anadolu Türkçesini önceki dönemlerden farklı kılan karakteristik özelliklerinden biri olduğunu ve 13. yüzyıldan itibaren en az üç yüz yıl Anadolu yazı dilinin temel özelliklerinden biri sayılabileceğini ifade etmektedir. Teklik ve çokluk 1. şahıs iyelik eklerindeki ek ve bağlantı ünlüleri (*evüm, elün*), ilgi hâli eki (*senün*), görülen geçmiş zaman ekinin 1. ve 2. şahıslardaki çekimi (*geldüm, geldün*), zarf-fiil eki -Up, sıfat-fiil eki -dUk ve diğer bazı eklerde görülen ünlü yuvarlaklaşması, Anadolu ağızlarının ancak bir kısmının karakteristik özelliğidir ve bu özellik, Eski Anadolu Türkçesini Eski Türkçeden farklı kılan önemli bir ses özelliğidir (2006, s. 6).

Türkiye Türkçesi ağızlarında ünlü yuvarlaklaşması; Amasya, Tokat, Ordu, Samsun, Sinop, Kastamonu, Giresun, Bartın, Bolu ile Ankara, Çorum, Çankırı, Malatya, Sivas ve Yozgat’ın bazı ağızları ile Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz ağızlarında görülmektedir (Karahan, 2006, s. 6). Anadolu ağızlarının bir kısmında görülen ve bir kısmı Eski Anadolu Türkçesi ile bağlantılı olan ünlü yuvarlaklaşmalarında, dudak ve diş-dudak ünsüzleri de rol oynar. Ayrıca kelime içindeki herhangi bir yuvarlak ünlü, komşu ünlüleri yuvarlaklaşma yönünde etkileyebilmektedir. Bu değişme, Anadolu ağızlarındaki Kıpçak Türkçesi izlerinden biri sayılabilir (Karahan, 1996, s.17).

Bu doğrultudan bakılınca Batı Grubu ağızları içerisinde yer alan Gaziantep İli Ağızlarında belli bir bölgede görülen bu özellik, eklerin yuvarlak ünlülü şekillerinin kullanılıyor olması, Gaziantep ağız bölgesini eşzamanlı olarak Doğu ve Kuzeydoğu grubu ağızlarıyla; art zamanlı olarak Eski Anadolu Türkçesiyle bağlantılı kılmaktadır.

Gaziantep İli Ağızlarında eklerde tespit edilen Türkiye Türkçesi yazı dilinden farklı ünlü yuvarlaklaşmaları şunlardır:

Gaziantep İli Ağızlarında Yuvarlak Ünlülü Ekler İyelik Ekleri

Gaziantep İli Ağızlarında tespit edilen yuvarlak ünlülü iyelik ekleri, teklik/çokluk 1. şahıs, teklik/çokluk 2. şahıs ve teklik/çokluk 3. şahıs iyelik ekleridir.

Ağızlarda yazı diline oranla ses olayları daha fazladır. Bu nedenle Gaziantep İli Ağızlarında görülen eklerdeki ünlü yuvarlaklaşmalarının, sözcükteki ses düşmesi veya hece kaynaşmasına bağlı olması ihtimali de bulunmaktadır. Bu ses olaylarına bağlı seslik bir iz olarak ünlü yuvarlaklaşması ekte ortaya çıkmış olabilir. Diğer taraftan uyuma aykırı olan yuvarlaklaşmaların Eski Anadolu Türkçesindeki yuvarlak ünlülü eklerle benzerliği de görülmektedir. Gaziantep İli Ağızlarından derlediğimiz metinlerde iyelik eklerinde görülen ünlü yuvarlaklaşmalarının örnekleri şunlardır:

bi de **qırxū** bitincig, bōle ğırqlārdıq, çimdirirdik. **ğırqladūmuz** ō suyunuñ, banyo **yabdū** suyunuñ há, o ğırq suyuna, ğırx ğomasın diye (ŞK8/85-86), babasının **tellūnū** ğollār bi denē (ŞK8/171), **pislū** dā ossa bile algedirdik çöpe d•kerdik (ŞK8/99); yanı

ayın **aydınnū** ml deller, **ğarannū** mı deller (ŞK14/51-52), **ēvuña** geliyom burcu burcu didi (ŞK17/68), bi ğara çarığ, eşgi zaman **ğar çarū**, bu tüllü tüllū p'nsd gimî (ŞK17/338), sōna gennin **keklū** āyriydi, benim **keklūm** ayriydi (A5/104), ava **giTdūmde** bi şey yoqquna yōrum, ava **giTdūmda** xayvanı aletirdik (A5/110), **aş cacū** derik. **su cacūnā** da ğaz ayā derik, ısbatan derik, **su cacūna**, ısbatan, **su cacūna** (A5/258-259), **babayiūtlūne** genç yaşında öldü diye ona sōlerdi (A6/6), bu ğız dedi, **sālūna** ulaşacağ, bu yedi senelig ğız, hasdá olan **salūna** ulaşacağ (Y1/93), **bir ēTmeg ğırū** getirir ğollar içine (Y5/180), bl suyun **ğıtlamalūnda** işde demiş, ğuyunun ayağlarını şōle aTmış demiş (Y5/274).

Yukarıda yer alan, [*qırxū*, *ğırqladūmuz*, *yabdū*] örneklerinde teklik 3. şahıs ile çokluk 1. şahıs iyelik eklerinin yuvarlak ünlülü şekilleri kullanılmıştır. Teklik 3. şahıs eki Eski Anadolu Türkçesi döneminde düz ünlülü şekliyle [+I/+sI] kullanılmaktadır. “bi de **qırxū** bitincig” örneğinde olduğu gibi Gaziantep İli Ağızlarında teklik 3. şahıs iyelik ekinin de yuvarlaklaştığı görülmektedir.

Hâl Ekleri

İlgi Hâli Eki

Gaziantep İli Ağızlarında yuvarlak ünlülü kullanılan eklerden biri de ilgi hâli ekidir. İlgi hâli eki, yuvarlak ve kalın ünlülüdür. Bu durum hem düzlük-yuvarlaklık hem de kalınlık-incelik uyumunun bozulmasına neden olmaktadır. Eski Anadolu Türkçesi döneminde de ilgi hâli eki yuvarlak ünlülü kullanılmaktadır. Bu benzerlik, Gaziantep İli Ağızlarını Eski Anadolu Türkçesi dönemine bağlamaktadır.

o zaman yanī öyle deridi, nenēm **ırāmadlūñ**, h® (ŞK8/44), onu geri **ō höllūñ** içine ğordūq (ŞK8/93), **çabıtuñ** üsdüne ğızdırırdıq, ılığlıq altına ğorduq (ŞK8/94), yōğ kör memig düzūğ, **candūn** babası (ŞK3/12), böle **ğazanūñ** altına çalı ğollarımıñ, bñş **ğazaniñ** (ŞK8/110), o da **āşūñ** sözü (A5/73), kendi yāv o, **şeyiñ** sözü yav, **ğaracaōlanl^L** sözü yav (A5/73), **ğaracaōlanıñ** güççük hōbürü deller, **ğaracaōlanuñ** büyük hōbürü deller (A5/93), **atuñ** üsdüne binerik, elimize bi tene çıbıq olur (A5/116), biz o zaman **keklūn**, **ğuraq keklūnlñ** altına gelirdi, yabancı sıwardıx (Y5/35), **kepūn** ayāndā şavralı çıkarTmış, **suyun** başında bekledū yerden suyu (Y5/296), **pisūn** ğırqı basarımıñ (Y5/332).

Ancak “ğaracaōlanıñ güççük hōbürü deller, ğaracaōlanuñ büyük hōbürü deller (A5/93)” örneğinde “ğaracaōlanıñ güççük hōbürü” ifadesinde ilgi hâli ekinin ünlü uyumuna girdiği görülmektedir. Kaynak kişi aynı kelime grubunu tekrar ederken ilgi hâli ekini yuvarlaklaştırarak kullanmaktadır. Bu kullanımda görülen ağız kayması; kaynak kişinin kendini düzeltme eğiliminden, diğer ağız bölgeleriyle iletişimde olmasından ya da evlilik nedeniyle bir süre başka köyde yaşamış olmasından kaynaklanıyor olabilir. Ancak baskın ağız özelliği unutulmayıp dil hafızasında kodlandığı için tekrar ortaya çıkmakta ve kaynak kişi, ifadesini tekrar ederek düzeltmektedir.

Belirtme Hâli Eki

Belirtme hâli eki, Gaziantep’in Şehitkâmil, Araban ve Yavuzeli ilçelerindeki bazı köylerde yuvarlak ünlülü kullanılmaktadır. Eski Anadolu Türkçesinde belirtme hâli eki

yuvarlak ünlülü değil düz ünlülüdür. Gaziantep İli Ağızlarında belirtme hâli ekinde görülen ünlü yuvarlaklaşması analogi nedeniyle ortaya çıkmış olabilir.

bu **ğazzū** eletig, māranın içine çaxacaq (ŞK7/63), ondara **ipu, ipu** daxardī (ŞK8/35-36), b^hyle o **ayneli sandū** çocūn biri alırdı (ŞK13/23), a **ırbū** da doldurdum (Y1/19-20), **ğırū çıxū** çekeridi (Y5/205).

Görülen Geçmiş Zaman Eki

Gaziantep İli Ağızlarında görülen geçmiş zaman ekinin aynı ağız bölgesinde yuvarlak ünlüyle kullanılan şekilleri tespit edilmiştir. Bu özellik Gaziantep İli Ağızlarını, hem Eski Anadolu Türkçesine hem de Kuzeydoğu Grubu ağızlarına yaklaştırmaktadır.

bütün **ariş üdü**, aruş; altı bilmem nēydī (ŞK7/108), gece **oldu mıydū** gidellerdi, bōle ışığ yoğtu (ŞK7/195), belki de duyduñ **duymaduñ mī** (ŞK8/108), ava giTdūmda xayvanı aletirdik, wayvani **aletirduq, ğurarduq** keklū, 'n üterdi (A5/110-111).

Emir Kipi

Sadece bir örnekte emir kipinin yuvarlak ünlülü biçiminin kullanıldığı tespit edilmiştir.

bāxum b^l çoci bişiriciler mi (Y5/339).

İsimden İsim Yapım Eki

Gaziantep İli Ağızlarında isimden isim yapım ekleri [+sIz/+sUz; +IIk/+IUk] eklerinin bazen ünlü uyumuna aykırı olarak yuvarlak ünlülü biçimlerinin Şehitkâmil, Araban ve Yavuzeli ilçelerine bağlı köylerde kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu ekler, Eski Anadolu Türkçesi döneminde de yuvarlak ünlülü olduğu için Gaziantep İli Ağızlarını, Eski Anadolu Türkçesine bağlamaktadır.

habersuz nēdicin, biliy^m (ŞK7/24), **unudğannuğ** vār (ŞK7/182), gözümü yumuyūm düşünüyūm aynī esgi **genşlūm** kimi bilirim (ŞK7/182-183), çimdirmesini de bōle aynī **yirmilūnda** (ŞK8/85), ğarşından **ğırqlū** gēlir (ŞK8/105), a **bl ğardaşlūnu**, dedim dedim, gidmedī (ŞK8/139), hı', **bazallūa** fılan nē áletiller miydi ğızları o zaman, bī yere imqanı mı bar (ŞK9/17), o diled wasdanası didī-emine ğadirdi **ıramadlūa**-xayca bacımı didi (ŞK17/7), élbise alıllardī, **bazalluğ** ¶d, sırdlarına élbisē, **gelunnuā** (ŞK17/163), şu barnaqlarınıñ **aralūna** éyle yapar (A5/167), b^l eve göçüncü **ıstıTma wasdelūne** düşdü, bilmedik (A5/179-180), işde **irezillūna** günümüz geçerdı (Y5/3), **zarallūñuz** nēse baş dacı (Y5/140), **yalūnan** (ŞK17/168)².

-DUK Sıfat-Fiil Eki

Eski Türkçe ve Eski Anadolu Türkçesi döneminde yuvarlak ünlülü kullanılan ek, Gaziantep İli Ağızlarında da Şehitkâmil, Araban ve Yavuzeli ilçelerinde, Eski Anadolu Türkçesi'nde olduğu gibi yuvarlak ünlülü biçimleriyle kullanılmaktadır.

² Yağlık: Baş örtüsü.

s•ler, yaratır yanî, **geldûnda** ğaydesini bulur êder, onda s•liyenner (ŞK3/5), ben sizê öncê bî işde körölunan **bildûm** yirden birez annatîyim bî (ŞK3/55), bi de bi balhîma **girduna**, ay<ağda diñelemiyem, ay<ağda dolanamiyâm (ŞK7/22), **dedû** gimi çoğları gelir, baâ danışılıllarıdî evel (ŞK7/26-27), adamın gecê **çağdû** yêrde binmiş (ŞK7/73), bû **vardûmuz** avrad, êğseri de yâşlî dolandırırđđ, onu (ŞK8/57), bêlimi **verdûm** tutlar (ŞK13/61), **yâtduñ** yıllere (ŞK17/89), yüzüme elini **d@dûnu** (ŞK17/106), ahlîmda **ğaldû** ğadar (A5/38), devin ğapısı **geldû** gimi (A5/47), ğalaz **dedû** de (A8/94), orıya **girdûnu** da biliyo (Y1/13), bütûn bû **saydûm** sülâlenin hebisi (Y4/35), şu **gördûn** dâların hepisinin ismi (Y4/229), benim **söledûmi** (Y5/16), **bürtdûmuz** odunnarı (Y5/101).

-DUK sıfat-fiil eki kullanılırken ağızlarda çok değişik ses hadiseleri görülür. Yuvarlak ünlülü diğer eklerde de ses düşmesi veya hece kaynaşması gibi farklı ses olayları görülebilmektedir. Bu ekte görülen yuvarlaklaşma, birinci şahıslarda ekin birlikte kullanıldığı iyelik ekindeki dudak ünsüzüne bağlanabilir. Ancak ekteki yuvarlaklaşma, diğer şahıslarda dudak ünsüzü bulunmadığı için sadece bu sebeple izah edilemez. Ayrıca bu ekteki yuvarlaklaşma, ekleşme sırasında meydana gelen ses düşmesi, ses kaynaşması gibi çeşitli ses olaylarına bağlı seslik bir iz olarak da düşünülebilir.

Sonuç

Türk dilinin tarihî dönemlerine ait birçok arkaik (eskicil) özellik günümüzde ağızlarda yaşamaktadır. Ağızlarda yaşayan bu özellikler, Türk dilinin geçmiş dönemlerine ait bir dil özelliğinin veya bir kavramın aydınlatılmasında önemlidir. Gaziantep, tarihî kaynaklara ve araştırmalara göre hem Kıpçak hem de Oğuz Türklerinin yerleştiği bir coğrafyadır. Aynı zamanda Gaziantep, coğrafi olarak geçiş bölgesinde yer aldığı için ağız özellikleri bakımından çeşitlilik göstermektedir. Bu nedenle Gaziantep ağızında hem Kıpçak Türkçesinin hem de Oğuz Türkçesinin dil özelliklerini görebilmekteyiz.

Araştırma sonucunda Gaziantep ağızında hem sözcük tabanında hem de eklerde ünlü yuvarlaklaşmasının olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada Gaziantep ağızında belli bir bölgede (Şehitkâmil, Yavuzeli ve Araban) tespit ettiğimiz ünlü yuvarlaklaşmalarının nedenleri üzerinde durulmuş ve bu doğrultuda Gaziantep ağızının, artzamanlı olarak, Türk dilinin hangi dönemiyile bağlantılı olduğu incelenmiştir.

Sözcük tabanında görülen ünlü yuvarlaklaşmalarının büyük bir kısmına, dudak ünsüzlerinin neden olduğu, ancak bu yuvarlaklaşmaların bir kısmının ise dudak ünsüzlerinin bulunmadığı sözcüklerde de ortaya çıktığı görülmektedir. Kelime bünyesinde veya eklerde küçük ses uyumuna aykırı kullanılan yuvarlak ünlülü biçimler, Gaziantep İli Ağızları ile Eski Anadolu Türkçesi ve bir taraftan da Kıpçak Türkçesi arasında bir bağlantı kurmaktadır. Gaziantep İli Ağızlarında bilhassa Şehitkâmil'in kuzeyinde, Araban ve Yavuzeli ilçelerinde “iyelik ekleri, ilgi hâli eki, belirtme hâli eki, görülen geçmiş zaman eki, emir kipi, isimden isim yapım eki (+sIz/+sUz; +Iik/+Iuk) ve +DUK sıfat-fiil” eklerinde görülen yuvarlak ünlülü biçimler, Eski Anadolu Türkçesiyle benzerlik göstermektedir.

Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait yuvarlak ünlülü bazı karakteristik eklerin bir kısmının Gaziantep ağızında korunduğu tespit edilmiştir. Yuvarlak ünlülü 7 ekin Eski Anadolu Türkçesi dönemindeki biçimiyle kullanılması, bu ağız bölgesini Eski Anadolu Türkçesine yaklaştırmaktadır. Bazen kaynak kişi, kendini düzeltme eğiliminden veya başka nedenlerden dolayı ekin düz ünlülü biçimlerini kullanma eğilimi gösterse de aynı kaynak kişi kısa bir süre

sonra tekrar baskın ses özelliğiyle konuşmaya devam etmektedir. Bunun yanında Gaziantep ağzının bu bölgesinde ağız kaymalarından dolayı, yuvarlak ünlülü kullanımların zaman zaman düzleşmeye başladığı da görülmektedir.

Kaynakça

- Ahanov, K. (2013). *Dil biliminin esasları (Akt. Murat Ceritoğlu)*. Ankara: TDK Yay.
- Banguoğlu, T. (1986). *Türkçenin grameri*. Ankara: TTK Basımevi.
- Buran, A. ve Alkaya, E. (2004). *Çağdaş Türk lehçeleri*. Ankara: Akçağ Yay.
- Ercilasun, A. B. (2010). *Başlangıçtan yirminci yüzyıla Türk dili tarihi*. Ankara: Akçağ Yay.
- Ergin, M. (1985). *Türkçenin dil bilgisi*. İstanbul: Boğaziçi Yay.
- Ergin, M. (2011). *Orhun Kitabeleri*. İstanbul: Boğaziçi Yay.
- Gabain, A. V. (2003). *Eski Türkçenin grameri (Çev. Mehmet Akalın)*. Ankara: TDK Yay.
- Gülsevin, G. (2007). *Eski Anadolu Türkçesinde ekler*. Ankara: TDK Yay.
- Karahan, L. (1996). *Anadolu ağızlarının sınıflandırılması*. Ankara: TDK Yay.
- Karahan, L. (2006). Eski Anadolu Türkçesinin kuruluşunda yazı dili-ağız ilişkisi. *Turkish Studies*. Volume 1/1. Summer 2006.
- Karaağaç, G. (2012). *Türkçenin dil bilgisi*. Ankara: Akçağ Yay.
- Karadoğan, A. (2001). Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlaklaşan ekler. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*. C. I-II. S. 44. 171-79.
- Korkmaz, Z. (2010). *Gramer terimleri sözlüğü*. Ankara: TDK Yay.
- Korkmaz, Z. (2013). *Türkiye Türkçesinin temeli Oğuz Türkçesinin gelişimi*. Ankara: TDK Yay.
- Şahin, H. (2011). *Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Akçağ Yay.
- Savran, H. (2018). Türk Dilinde yuvarlaklaşma olayı ve dudak uyumu. *Türk Bilig*. S. 35. 89-96.
- Serebrennikov, B. A. ve Gadjeva, N. Z. (2011). *Türk yazı dillerinin karşılaştırmalı tarihî grameri*. Ankara: TDK Yay.

Kısaltmalar

A	: Araban
BKA	: Bilge Kağan Abidesi
KTA	: Kül Tigin Abidesi
ŞK	: Şehitkamil
TA	: Tonyukuk Abidesi
Y	: Yavuzeli